

Szociális Szakmai Szövetség

Szakmai beszámoló

2009.

Bevezető

2009-ben a Szövetség a 2008-ban elkezdett munkát folytatta, nagyjából hasonló, de inkább romló társadalmi körülmények között.

Az évre rányomta a bélyegét minden téren a 2008 végén elkezdődött pénzügyi/gazdasági válság. Bár nyilván nem teljes egészében a válság felelős érte, de mindenképpen felerősített egy sor olyan folyamatot, amelyek finoman fogalmazva sem kedveztek a szociális ellátórendszer fejlesztésének. Ezek nem újkeletű problémák, viszont ilyen mértékű, gyors eszkalálódásra nem volt felkészülve sem az ellátórendszer, sem a szakma.

Felerősödtek a szegényekkel és a cigányokkal szembeni előítéletek, a szakmában egyre hangosabbak azok a vélemények, mi szerint a szegénység elleni harc a szegények elleni harcba ment át (lásd többek között a GyEP beszámolót). A kérdés tematizálása, a közbeszéd irányítása még inkább kicsúszott a szakemberek kezéből, a minisztérium is sok esetben erőtlennek bizonyult a problémák megfogalmazásában az önjelölt szakértőkkel szemben.

A politika, a döntéshozók és a közéleti személyiségek fellépése sem volt eléggé erős a közbeszéd és a közhangulat normális mederbe tereléséhez. A politikai és társadalmi erőviszonyok látványosan átrendeződtek, ami szélesebb teret adott a szélsőséges megközelítéseknek, amelyek már sok esetben még csak a látszatát sem próbálják kelteni a szolidaritásnak, a diszkrimináció elutasításának. Az év elején rendezett, a Szegénység és Kirekesztés Elleni Küzdelem Európai Évének a nyitókonferenciáján elhangzottak jól érzékeltetik a probléma súlyosságát: a tapasztalatok szerint egyre több az olyan település, amelyek pályázati úton ugyan nyerhetnének pénzt, sokat, mégsem kérnek belőle, mert akkor abból a cigányok is profitálhatnának vagy mert olyan integrált intézmények jöhetnek létre, amelyekben a nem cigányok mellett cigányok is lennének.

A szociális ellátórendszeren belül is a segítő szándék helyére egyre inkább a kontroll lép. Ez a kérdés a szociális szakmán belül is megosztja az embereket, a társadalmi közhangulat, a romló gazdasági helyzet, a bűnbakképzés társadalom-pszichológiai vonatkozásaitól a szociális szakemberek sem védettek. A társadalmi integráció helyett egyre erőteljesebb a kirekesztő jellegű intézkedés; a társadalmi és szociális biztonság megeremtése, mint integrációs és prevenciók jellegű folyamatok helyett a rendőrség és különféle biztonsági cégek által biztosított biztonságra költünk egyre többet mind egyéni, mind társadalom szinten.

A soron következő választások, a politikai erővonalak jelentős változása már a 2009-es év végét is meghatározták: nem voltak igazán hatékony intézkedések a kormányzat részéről a negatív folyamatok fékezésére, a kormányzati kapacitásokat a válság kezelése kötötte le, néhány határozatlan intézkedésen kívül nem tudta sikeresen képviselni a társadalmi érdekeket a pénzvilág szereplőivel szemben (lásd banki moratórium, hitelkérdések).

A neheze viszont még mindig hátra van. Bár már vannak arra utaló jelek, hogy a válság hatására bizonyos szolgáltatásokban jelentősen megnőtt a kliensek száma, a válság vesztesei, az új leszakadó rétegek, a munkanélküliség még csak azután fogja mélyebben érinteni a szociális ellátórendszert.

A Szociális Szakmai Szövetségre ilyen körülmények között még nagyobb felelősség hárult, a szakma részben a szövetségtől várja a problémákra adott válaszokat, vagy legalább a

határozott irányt. Nehézséget okozott az is, hogy megtaláljuk azt az egyensúlyt vagy közös nevezőt, amivel az ésszerűség határán belül, a társadalom többi (leszakadó) rétegeivel való szolidaritást nem sértve képviselni lehet a szakma érdekeit. Megosztott a szakma abban a tekintetben is, hogy milyen kompromisszumokat lehet hozni, milyen megszorítást bír még el az ellátórendszer úgy, hogy még a működésképeséget biztosítani lehessen. A Szövetség ezen a területen még inkább próbára volt téve, de mindezek ellenére az alapításkor meghatározott értékek mentén a konszenzusos döntés elve mellett maradt.

De nyilván vannak pozitív dolgok is, amiről beszámolhatunk.

A Szövetség 2009-ben a korábbi évekhez képest több pályázati programban vett részt, anyagilag stabilabb feltételek mellett dolgozott.

Sikerült egy újabb, a válság ellenére is sikeres és tartalmas, szakmai körökben újból nagyon jó visszhangot kiváltó Szociális Expo-t szervezni (a partner most is a Szociális Innováció Alapítvány volt).

Jelentős előrelépések történtek a nemzetközi szerepvállalás terén, bár ezek a lépések is kevésbé láthatóak, bízunk abban, hogy ennek az eredményei a következő években beérnek. Bár a megvalósítás a 2010-es évre tolodott, de nyert egy nagyszabású nemzetközi projekt, aminek részeként 36 külföldi szociális szakember jön majd Budapestre egy hetes szakmai gyakorlatra. (a programot a Fővárossal közösen valósítjuk meg, a program vezetője a 3Sz).

Jelentős lépések történtek a Szociális Kamara ügyében. Az Elnökség minden elnökségi ülésen napirenden tartotta a témát, folyamatos volt a konzultáció e tekintetben. Tárgyalásokat kezdeményeztünk a tárcánál, és ígéretet kaptunk a tervezet támogatására, a miniszter személyesen vállalta a parlamenti előterjesztést. Bár ez nem történt meg végül, reméljük, hogy a 2010-es év elején sor kerül a tervezet parlamenti vitájára. Ez ügyben további lépések vannak tervben az év elején.

A tavalyi évhez hasonlóan a 3Sz legitimitása tovább erősödött. A megszorító intézkedések, a negatív közhangulat, a mélyülő gazdasági válság mind olyan tényező, ami hangsúlyosabbá teszi azt, hogy szükség van egy határozott és hiteles szakmai érdekképviseletre, szükség van egy olyan szakmai szervezetre, amire odafigyelnek, aminek a képviselői képesek hallatni a hangjukat a kormányzati fórumokon, különböző bizottságokban, a médián keresztül pedig képes eljuttatni azokat az üzeneteket és közvetíteni azokat az értékeket, amelyeket ez a szakma képvisel.

I. ÉRDEKKÉPVISELET

1.1. A szakmai érdekképviselet, szakmai háttérmunka, szervezeti vélemény kidolgozása, egyeztetése

A Szociális Szakmai Szövetség a korábbi évek gyakorlatának megfelelően 2009-ben is aktív szerepet vállalt a szociális területet érintő szabályozás kérdéseiben, beleértve a jogi szabályozás módosításainak kezdeményezését, illetve a megjelölt szabályozások véleményezését, a szakmai érvek összegyűjtését és lehetőség szerinti érvényesítését.

1.2. A szociális területet érintő érdekképviselet

1.2.1. Részvétel a formális struktúrán belüli egyeztetésben (képviselők)

1.2.1.1. Szociális Ágazati Érdekegyeztető Tanács – képviselő Vass Péter

A 2009 januári ülés után (erről a tavalyi beszámolóban már írtunk) újabb ülésre nem került sor!

1.2.1.2. Társadalmi Kirekesztés Elleni Tárcaközi Bizottság - képviselő Pataki Éva

2009 – ben nem érkezett meghívó.

1.2.1.3. Országos Bűnmegelőzési Bizottság - képviselő Szabó János

A Bizottságnak 2009-ben nem ülésezett.

1.2.1.4. Közép-Magyarországi Regionális Szociálpolitikai Tanács - képviselő Miklós István üv.

2009-ben nem érkezett meghívó tanácsülésre.

1.2.1.6. „Legyen jobb a gyermekeknek!” Nemzeti Stratégia Értékelő Kormánybizottság – képviselő Pataki Éva

Az elmúlt évben is rendszeresen ülésezta Bizottság, 5 alkalommal, amelyek mindegyikén képviseltette magát a Szociális Szakma Szövetség.

A Bizottság munkáját az ügyek két típusa jellemzi: az egyik azokat a hosszabb távú problémaköröket jelenti, amelyekkel az év során folyamatosan foglalkoztak a Bizottság tagjai, illetve szakértői. Ilyenek a gyermekek helyzetét leíró, és nemzetközi összehasonlításban is alkalmazható indikátorok kérdése. Ide tartozik még a kormány és az ágazati minisztériumok gyermekek helyzetét befolyásoló döntésének áttekintése, a források felhasználása.

A másik ügycsoport azok az aktuális döntések, illetve problémakörök, amelyek közvetlen vagy közvetett hatást gyakorolnak a gyerekek helyzetére, illetve a gyerekszegénységre. 2008-ból áthúzódóan, a Szociális Szakmai Szövetség által javasolt két ügyrendi kérdés, az „Út a munkához program” és az óvodáztatási támogatás ügyében a Bizottság döntött ezen programok kutatásokkal megalapozott monitorozásról. Ebben az évben megtörténtek a vizsgálatok, amelyek eredményei nem kis vihart kavartak egyes politikai és szakma körökben, mivel a kutatások számos ponton bizonyították az UMA hatásainak ellentmondásait, illetve az eredményesség gyengeségeit.

Ismételten felmerülő probléma, amellyel a Bizottság rendszeresen foglalkozik, a cigány származás vállalásának és nyilvántartásának problematikája, különös tekintettel a cigányokkal szemben kialakult előítéletek nagyságára egyrészt, a cigányságot érintő állami programok és források áttekinthetlenségének ellentmondásairól másrészt.

További hangsúlyos feladatterület volt a Bizottság mintegy másfélévi munkájának bemutatását szolgáló Jelentés előkészítése, amelyben a Szociális Szakmai Szövetség nevében az elnök vállalta egy, a szociális és gyerekjóléti szolgáltatások gyermekszegénységét enyhítő szolgáltatási kínálatának vizsgálatát. Az első változat, amit külső kutókkal végeztettünk el,

nem nyerte el a Bizottság lektorainak támogatását, ezért egy új vizsgálatot végeztünk, amelyet már Pataki Éva és Miklós István valósított meg. E kutatás koncepcióját, eredményeit és az összegző tanulmányt a Bizottság befogadta, ami a Jelentésben meg is 2010-ben meg is jelent. Az éves munka jegyzőkönyvei megtalálhatók az alábbi webcímen.

http://www.meh.hu/szervezet/hivfelad/gyerekesely/nseb_x20090112.html

1.2.1.7. Országos Szociálpolitikai Szakértői Bizottság – képviselő Szoboszlai Katalin

A fent nevezett Bizottság működése 2009-ben megszűnt. A Bizottság megszűnése a gyermekvédelmi és szociálpolitikai szakértői névjegyzékről szóló 211/2003. (XII. 10.) Kormányrendelet 2009. évi módosításával egyidőben történt, ugyanis a Kormányrendelet hatályon kívül helyezte a korábbi Bizottság működését.

A Kormányrendelet módosításának időszakában a Bizottság nem ülésezett. A Foglalkoztatási és Szociális Hivatal a rendelet módosításába bevonta a Bizottság tagjait. Ebben az időszakban megkérdeztem a 3Sz Elnökségét és a javaslatokat összegezve, azokat 2009. márciusban és áprilisban elküldtem az illetékeseknek.

1.2.1.8. OKJ - Bizottság – képviseli Nemes Judit

A szakképzésről szóló 1993. évi LXXVI. törvény 2006. évi módosítása alapján, a szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter hozta létre az országos gazdasági kamarák és az országos gazdasági érdekképviseleti szervezetek, valamint az ágazat egészében érdekelt szakmai kamarák képviselőinek részvételével a szakképzési szerkezet folyamatos fejlesztését és korszerűsítését szolgáló bizottságot. A bizottság folyamatosan figyelemmel kíséri a szakképzési szerkezet fejlesztését, ellátja az Országos Képzési Jegyzékbe történő felvétel és Országos Képzési Jegyzékről törlés véleményezési feladatát. A Bizottság határozata lehet döntés vagy állásfoglalás, amelyet a Bizottság titkársági feladatait ellátó NSZFI Kutatásszervezési és Fejlesztési Osztálya juttat el az SZMM illetékes szakállamtitkárnak.

A Bizottság 2008. november 26-án alakult, 43 szervezet képviselőiből, elnöke dr. Lakos István, a Felnőttképzők Szövetsége elnöke; alelnökei lemondás miatt a jövő hónapban kerülnek kooptálásra. Az egyes üléseken a jelenlévő száma 20-32 között mozog, ezért az alapszabály az E-mail szavazást is megengedi. A beérkezett kérelmek bírálatára 30 nap áll rendelkezésre, ezért az ülések a kérelmekhez igazítottan 2 hét és 2 hónap közötti időpontokban vannak.

A Bizottság eseti munkabizottságokat hozott létre az egyes képzési területek vizsgálatához szükséges szakértelem szerint. Magam az egészségügyi, a szociális, az oktatási, a művészeti, a közgazdasági, az ügyviteli és az egyéb szolgáltatások munkabizottságba jelentkeztem be.

A 2008. december 1. és 2010. február 15. között a Bizottság 12 szakmában fogadott el az OKJ rendelet módosítását is igénylő változtatásokat (képzés törlése, részképzések megjelenítése és átcsoportosítása, új ráépülő képzések befogadása, stb.)

A legtöbb változtatás azért van, mert a szakképzési törvény a szakképzések maximális óraszámát határozza meg, a minimálisat nem, ezért burjánzanak az maximális idő alig tíz százalékan szervezett képzések, és a szakma képviselői a képzési és kimeneti követelmények szigorításával próbálják elejét venni, hogy felkészületlen emberek tömegei lepjék el a szakmákat. Illetve azért, mert egyes tárcák az oktatás output szabályozásától független a tevékenység végzésére jogosító hatósági vizsgákat is bevezetnek, amelyek módosítják a képzési tartalmat, és főleg az adott szakképzés (rész)vizsga követelményeit. Az egészségügyi tárca egy, az egészségügyi szakképzési rendszer átstrukturálásáról szóló javaslatot terjesztett be, amitől összességében jobb lesz a rendszer.

A szociális területet érintő egyetlen változtatási javaslatot, amely az 5.4. Kisgyermekgondozó, -nevelő szakképesítés egyik elágazásának törlésére vonatkozott a Bizottság elutasította.

1.2.1.9. Civilek a Nemzeti Fejlesztési Terv Nyilvánosságáért Munkacsoport – képviseli Majláthné Lippai Éva

2009-ben nem kaptam meghívót a munkacsoporttól.

1.2.1.10. Magyar Szegénységellenes Hálózat Koordinációs Testülete – képviseli Kertész Erzsébet

2009-ben nem érkezett meghívó testületi ülésre.

1.2.1.11. Fővárosi Egészségügyi és Szociálpolitikai Bizottság – képviseli Gosztonyi Géza

Három évtizeddel ezelőtt, szociológus hallgatóként azt tanultam az önkormányzati működésről, hogy valójában nem a közgyűlésen, hanem azt megelőzően, a bizottsági szintén dőlnek el a dolgok. Aztán két ciklusban is szakértő tagja voltam a FSzLB-nek, tehát belülről is láttam, hogy valóban így van. Alapvetően a bizottság elnökének (Győri Péter) felkészültsége határozta meg azt, hogy a havi 3-5 órás üléseken valóban érdemi viták zajlottak, valóban ezen a szinten merültek fel olyan kérdések, melyek megválaszolását a bizottság kiadta az érintett ügyosztálynak. Később ezt csak a főpolgármester közbeiktatásával tehettem meg, de megtette.

Ma tökéletesen más a helyzet. Mára a bizottság 4 szakterületen működik: 1.) egészségügy, 2.) szociális ellátás és szolgáltatás, 3.) lakásügy, 4.) sport. A közgyűlés hete előtti héten, havi rendszerességgel megszervezett bizottsági üléseken 40-60 napirendi pont szerepel, s ennek megtárgyalására mindössze két (!) órát szánnak. Ez napirendi pontonként, átlagosan 2-3 (!) percet jelent.

Az FSzLB és a FEüSzB ágazati jellegű különbsége az, hogy az előzőben az idősellátás, illetve a szocpol és a lakásügy átfedő területe: a hajléktalan kérdés kapott kiemelt hangsúlyt, a jelenlegi bizottság viszont egészségügy-túlhangsúlyos. (Hivatalos rá pl. valamennyi kórházigazgató).

A hivatalban az elmúlt másfél évben drogügyi referensként dolgozott kolléga állítása szerint, ebben az időszakban egy kezén meg tudta számolni, hogy hány napirendi pont esetében volt a

bizottságban érdemi vita. S ha ez a vélemény nyilvánvalóan túlzó, nagyon nem járhat messze a valóságtól. Ha tehát az a kérdés, hogy a 3Sz mint szakmai civil szervezet, tudhat-e ezen a szinten - a pusztán jelenléten túl - bármily csekély mértékben is szakmai álláspontjának hangot adni, akkor erre már két bizottsági ülésen történt jelenlétem alapján is nagyon határozott és egyértelmű választ tudok adni: nem.

Tehát a dolgok nem itt dőlnek el. A 3Sz ezen a ponton már nem tud beleszólni semmibe. Ráadásul én csak a napirendi pontokat kaptam meg, az előterjesztéseket nem. (Természetesen, ha fontosnak tartottam volna, valószínűleg nem lett volna akadálya annak, hogy én is megkapjam a nem zárt ülésen tárgyalandó előterjesztések anyagát.) A szakmai döntések lényegében a pártfrakciókban születnek meg. Tehát a szakmai kérdések (valószínűleg a kívánatosnál jóval több esetben) erősen átpolitizálódnak.

De ha nem itt, akkor vajon hol lehet bekapcsolódni a döntés-előkészítési folyamatba?

Véleményem szerint erre két lehetőség nyílik:

- a.) a Szociálpolitikai Ügyosztály vezetőjével történő rendszeres konzultáció útján,
- b.) a Fővárosi Önkormányzat ún. „Rendeletalkotási Ütemterv”-ét megkérve, az abban szereplő jogszabályok folyamatos nyomon követésével, ugyancsak ügyosztályi szinten.

Ez azonban már nem egy emberre méretezett feladat. Ebben az esetben ugyanis az lenne kézenfekvő, hogy a 3Sz-t képviselő személy diszpécser szerepet töltsen be addig, míg a Rendeletalkotási Ütemterv egyes elemeinek nyomon követését a 3Sz érintett tagszervezeteinek tagjai közül valamelyik (és azon belül „valaki”!) el nem vállalja, s attól kezdve már a „keveset vállalom, de azt maximális biztonsággal elvégzem” szemlélet érvényesítésével, sok tagunkat vonhatnánk be az érdemi munkába.

Tényadatok, alapinformációk:

A Fővárosi Önkormányzatban, az előző ciklus „Fővárosi Szociálpolitikai és Lakásügyi Bizottság”-át a jelen ciklusban „Egészségügyi és Szociálpolitikai Bizottság”-nak hívják, melynek *Sport Albizottsága* is van. A Bizottság tisztségviselői és tagjai az alábbiak:

Elnöke: dr. Szolnoki Andrea (SZDSZ)

1. sz. Alelnöke: dr. Havas Szófia (MSZP)
2. sz. Alelnöke: dr. Pesti Imre (FIDESZ)

Képviselő tagjai:

1. Andó Sándor (MSZP)
2. Pokorni Zoltán (FIDESZ)
3. Szalkai István (MSZP)
4. Tüttő Kata (MSZP)

Nem képviselő tagjai:

1. dr. Farkas Tibor (MDF)
2. Hardi Róbert (SZDSZ)
3. dr. Kornya László (FIDESZ)
4. dr. Kökény Mihály (MSZP)

Egészségügyi, és Szociálpolitikai Bizottság Sport Albizottság

Elnöke egy nem képviselő tag: Hardi Róbert (SZDSZ).

A Bizottság munkáját két adminisztrátor (Menyhárt Györgyné, Városház u. 9-11. I.em. 183. Tel: 327-1101) és Szántóné Tímár Aranka (Tel: 327-1463), valamint egy jogász kolléga, Tömösváryné Dr. Glausius Judit (Tel: 327-1102) segíti.

1.2.2. A formális struktúrán kívüli egyeztetések eseményei

Ezek elsősorban informális/formális találkozók, megbeszélések a minisztérium, illetve egyéb állami/önkormányzati intézmények képviselőivel, amelyek viszont nem tartoznak a korábban ismertetett szervezeti kereteken belől kialakult állandó fórumokhoz, bizottsági munkákhoz. Ide elsősorban a 3Sz Elnökségének tagjainak (ezen belül is az elnök és az ügyvivő) személyes egyeztetései, találkozási tartoznak a döntéshozókkal, minisztériumi tisztviselőkkel, parlamenti képviselőkkel illetve más érintett szervezetek képviselőivel. Ezekben a kérdésekben többletenergiát és adott esetben a felmutatható megállapodások kivitelezhetőségének az esélyét rontja a folyamatosan bekövetkező személyi változások a minisztériumi apparátusban, kezdve a miniszter személyével és más fontosabb szereplőkkel. Ezek az egyeztetések, ezeknek az eredményei mindaddig, amíg valamilyen döntés vagy határozat nem véglegesíti, személyhez kapcsolhatóak, és a személyi változással megszűnik néhány kérdésben a kontinuitás.

Azt mondhatjuk, hogy a minisztérium fontos szereplőivel rendszeresen a találkozások és a megbeszélések és egyre bővül a kapcsolat. A Szövetség szellemiségéhez méltóan igyekeztünk más civil szervezettel is felvenni a kapcsolatot, amelyek jórészt aktuális problémákhoz vagy feladatokhoz kapcsolódtak.

1.2.3. Részvétel a szociális területet érintő civil összefogásokban

Együttműködés a Magyar Szegénységellenes Hálózattal

A Magyar Szegénységellenes Hálózat kialakította saját infrastruktúráját és levált a Szociális Szakmai Szövetség rendszeréről, saját alkalmazottal és saját adminisztrációs rendszert alakított ki. Ez azzal járt, hogy a két szervezet közötti viszony lazult, önálló fejlődési pályára lépett a Hálózat, de ezzel együtt a két szervezet közötti együttműködés szorosnak mondható. A 3Sz továbbra is támogatja a Hálózatot, aki jelenleg is a Szövetségtől bérel az irodát.

1.2.4. Állásfoglalások, nyílt levelek, szervezeti vélemény

A Szociális Szakmai Szövetség 2009. során több állásfoglalást, nyílt levelet és szervezeti véleményt fogalmazott meg és juttatott el a döntéshozók felé, melyeket a szervezet honlapján, egyéb elektronikus levelező listákon és a HÁLÓ-ban is elérhetővé tettünk:

- A Szociális Szakmai Szövetség állásfoglalása a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi munkakörök képesítési előírásai ügyében, 2009. július 23.
- T/9318. számú törvényjavaslat a (gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény, valamint egyes szociális tárgyú törvények módosításáról), 2009. április 16.

- Nyílt levél Dr. Pálincás József, Magyar Tudományos Akadémia elnökének, válaszként a szociális szakmával kapcsolatos nyilatkozatára, 2009. szeptember 30.
- A 2010-es költségvetés-tervezet véleményezése.

II. SZAKMAFEJLESZTÉS

2.1. Szakmai háttérmunka

2.1.1. A munkacsoportok tevékenysége

Etika a szociális munkában

Tekintettel arra, hogy a szociális munkások és szakdolgozók kamarájának létrehozása mindeddig várat magára, jelenleg szociális területen az egyetlen olyan szervezet, amely arra jött létre, hogy a szociális munka etikai dilemmáira megpróbáljon választ adni, illetve etikai szempontból kérdéses helyzeteket értékeljen, javaslatokat fogalmazzon meg, a 3Sz Etikai Kollégiuma. Mivel az Etikai Kódex következő felülvizsgálatára 2010-ben kerül sor, az addig hátralévő évek során a Kollégium tagjai az etikai ügyek vizsgálatán keresztül próbálják meg értékelni a Kódexben megfogalmazottak gyakorlati relevanciáját, s az ügyek alapján készülő esettanulmányokon keresztül igyekeznek „szakemberközeli” példákkal szolgálni egyrészt az etikai szabályok ismeretének növelése, másrészt tudatos használatuk érdekében.

A Kollégium kiemelt feladataként határozta meg 2009-ban a Kódex ismertségének növelését, valamint az etikai kérdésekről folyó szakmai diskurzus elősegítését.

Ennek megfelelően a 2009-es év során a Kollégium tevékenységének két fő elemét az etikai ügyek folyamatos vizsgálata, valamint az akkreditált konferenciák megszervezése és lebonyolítása alkották. A konferenciákat a Kollégium (az Iroda) támogatásával négy helyszínen, 202 szakember részvételével rendezte meg.

Az Etikai Kollégium elnökének beszámolóját lásd az 1. sz. mellékletben.

Szupervízió a szociális munkában

A 3Sz szupervíziós munkacsoportjának tevékenysége az év során kizárólag az akkreditációs kérelmek elbírálására korlátozódott.

2.1.2. Egyéb témák, szakértői munkák

2.2. Szakmai fórumok, konferenciák

A szociális munka etikai dilemmái – akkreditált konferenciák

A szakmai tanácskozás elsődleges célja a gondolatébresztés, „beszélgetésre” hívás volt a Szociális Munka Etikai Kódexe mentén. A tanácskozás „oktatási módszerét” nem a hagyományos értelemben vett előadás, majd azt követő kérdés-felelés jelentette, hanem inkább a megadott témakörökben való figyelemfelkeltés, a hallgatóság későbbi

aktivizálásának, gondolatébresztésének és a közös munkának a megalapozása, melyre a szekcióülések keretei teremtettek lehetőséget.

A konferenciát 4 helyszínen: Budapesten (március) 51 fő, Veszprém (május) 68 fő, Békéscsaba (november) 48 fő és Pécs (december) 35 fő részvételével kerültek megrendezésre. Összesen 202 fő vett részt az akkreditált konferenciákon, így 28 fővel több, mint a tavalyi évben.

A konferenciák anyagának részletes kidolgozását és az előadások és a hozzájuk tartozó szekcióbeszélgetések megtartását a Kollégium tagjai végezték. Az érdeklődés és a lebonyolítás összességében megfelelőnek tekinthető, amit a visszajelzések is igazolnak.

„Oktatással a migránsok integrációjáért” záró konferencia

A konferencián mintegy 104 fő vett részt, részben az azonos címmel szervezett képzés résztvevői, előadói, részben pedig más meghívottak, résztvevők a szakma minden területéről. A konferencia 2009. nov. 11.-én zajlott a Szociális Expo nyitónapján, így nagy visszhangot kapott, a regisztrált résztvevőkön kívül sokan vettek részt egy-egy előadás erejéig.

A konferenciára elkészült kiadványhoz a helyszínen térítés-mentesen hozzá lehetett jutni, összességében mintegy 500 példányt igényeltek a résztvevők/látogatók.

Szociális Expo 2009. (részletes beszámolót lásd a csatolt anyagban)

2009-ben kiemelt témánk volt a szolidaritás és együttműködés. A szociális biztonságra való törekvést kívántuk átgondolni, a különböző identitással rendelkező felhasználók és szociális szakemberek közötti párbeszéd, és a szolgáltatást igénylők közvetlen javaslatai és elvárásai megismerésével.

Azt tapasztaltuk, hogy megváltoztak a kihívások a szociális szakmában, a megnövekedett társadalmi feszültségek kezelését várják el a szociális szakemberektől. Mindez új helytállást kíván tőlünk. Az Expo azt fejezte ki, hogy legyünk jelen ott, ahol a családoknak, közösségeknek szükségük van az emberi együttérzésre, segítségre a megváltozott körülmények között. Ki kell lépni az eddigi szerepből, új feladatokat kell megtalálni, meg kell tanulni jobban képviselni az érdekeinket megfelelő szemlélettel és aktualizált szakmai tudással.

A rendezvény programjaival, nyilvánosságával szolgálta az esélyegyenlőségi elv érvényesítését, és gyakorlatának széleskörű elterjesztését, illetve lehetőséget nyújtott arra is, hogy felhívja a figyelmet a társadalmi kirekesztés elleni küzdelemre.

A gazdasági világválság óta megváltoztak a prioritások. 2008–2009-ben nagyobb hangsúlyt kapott az ellátatlan kistérségek szolgáltatásainak megszervezése, és ott ahol szükséges a tanya- és falugondnokok jelenléte. A húsz éves szolgálat bemutatása arra utalt, hogy

Magyarország ebben mintát mutat a Kelet-európai országoknak. Az idei Expón a foglalkoztatásra külön hangsúlyt helyeztük, látva a munkaügy és a szociálpolitika közti kapcsolatra elodázhatatlanul meg kell teremteni, illetve fejleszteni kell.

A helyszínt, ismét az *Angyalföldi József Attila Művelődési Központot* teljes mértékig megtöltöttük programmal. A standokon egyaránt megtalálhatóak voltak állami intézmények, civil és egyházi szervezetek. Emellett szakmai, bemutatkozó és szórakoztató előadások is voltak a Művelődési Központ különböző termeiben.

46 standon több mint 50 szervezet mutatkozott be, a két nap alatt 8 teremben párhuzamosan 75 előadás megszervezésére került sor. Az érdeklődők 2 fotókiállítást is megtekinthettek: egyrészt az ELTE hallgatóinak fotóiból készült kiállítást, másrészt a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal SZÍVAKU fotópályázatára beérkezett fotókból válogatott kiállítását lehetett megtekinteni.

A regisztrált látogatók száma meghaladta az 1000 főt, de becslések szerint a két nap alatt 2000 fő fordult meg az Expo rendezvényein.

A Szociális Expo szakmai beszámolóját lásd a 3. sz. mellékletben.

SzocKafé

A témák kiválasztása mindig az aktuális problémákhoz, a szakma aktuális és lényegi kérdéseire kapcsolódott, rugalmasan alkalmazkodva a felmerülő igényekhez, azonnali reakcióként bizonyos helyzetek előállításának. A fő témák a mélyszegénység köré szerveződtek, roadshow-szerűen szerveztünk több alkalommal külső vidéki helyszíneken beszélgetéseket.

- **„Mélyszegénység és szociális munka - Sajókaza tanulságai”** címmel **2009. január 28-án** szerveztük az első SzocKafét, melynek aktualitását a sajkázai kegyelmi kérvény szolgálta. A vitaindító előadóként és a moderátorként Gosztonyi Géza, felkért hozzászólóként Pataki Éva, Stefán László Mihály, Bohn Katalin, Varga Dénes, orsós János és Várad Éva kaptak felkérést. A sikeres szakmai beszélgetésen 25 fő vett részt.
- Ezt követően **„Mélyszegénység és adósságkezelés”** címmel **2009. március 11-én** szerveztük a következő találkozást Budapesten, mely az adósságkezelői szolgáltatás lehetőségei, és a mélyszegénységben élők eladósodásának enyhítésének témakörére fókuszált. Előadóként Pataki Éva, Györi Péter, moderátorként Schmidt Csilla kapott felkérést. A sikeres beszélgetésen 23 fő vett részt.
- **„Mélyszegénység és szociális munka”** címmel **2009. június 29-én** rendeztük a soron következő SzocKafé beszélgetést Pécsen. A beszélgetés témája a legszegényebb térségek és a mélyszegénységben élő emberek szociális védelméről, képviseléről és a segítség lehetőségeiről adta. Moderátor Gyurokné dr. Bódi Csilla volt. Felkért hozzászólóként Pataki Éva, Kozma Judit, Kovács Katalin, Kocsis István és Vajda Zsolt vett részt 18 fő aktív részvételével.
- **„Mélyszegénység és szociális munka”** címmel **2009. szeptember 29-én** rendeztük a soron következő SzocKafé beszélgetést Szolnokon. A beszélgetés témája szintén a legszegényebb térségek és a mélyszegénységben élő emberek szociális védelméről,

képviseléről és a segítség lehetőségeiről szólt. Moderátor Dr. Nagyné Varga Ilona volt. Felkért hozzászólóként Pataki Éva és Vajda Zsolt vett részt 15 fő aktív részvételével.

2.3. Szakmai kiadványok

2.3.1. Könyvek, kiadványok

Az év során a 3Sz-nek szociális szakmai kiadványa nem jelent meg.

Az IRM – Európai Integrációs Alap támogatásával megvalósult “Oktatással a migránsok integrációjáért” című projekt keretében (EIA/2007/3.3.2.3.) azonos címmel egy kiadványt jelentettünk meg.

2.3.2. Háló

A Háló szerkesztősége az év során rendszeresen ülésezett, s a Háló minden hónapban új számmal jelentkezett. 2009-ben egy kivétellel valamennyi szám színes borítóval jelent meg. A régóta tervezett tartalmi és formai megújulás a szerkesztőségnek is új lendületet adott: egyre erősödött a HÁLÓ tematikus számokra orientált jellege. Két új szerkesztőt is sikerült bevonni a munkába: egy külföldi szerkesztőt (a kolozsvári Babes-Bolyai Tudományegyetem oktatóját) és egy diákszerkesztőt. Ennek köszönhetően jelentősen bővült a tartalmi kínálat, ugyanakkor új célcsoportokat céloztunk meg.

Ebben az évben az alábbi témákat igyekeztük szakmailag körüljárni:

- 2009. január Repertórium 2008 - HÁLÓ
- 2009. február Expo - HÁLÓ
- 2009. március Mélyszegénység - HÁLÓ
- 2009. április Grameen - HÁLÓ
- 2009. május Helyi közösségek - HÁLÓ
- 2009. június /Jog)szabály - HÁLÓ
- 2009. július Radikális - HÁLÓ
- 2009. augusztus PhD- HÁLÓ
- 2009. szeptember Szoc-kártya - HÁLÓ
- 2009. október. Hajléktalan - HÁLÓ
- 2009. november Roma - HÁLÓ
- 2009. december Idős – HÁLÓ

A témák felsorolásából is jól látható, hogy igyekeztünk a szociális szakma szivárványszerű sokszínűségét a HÁLÓ-ban is megjeleníteni - főként a gyakorlat nézőpontjából.

A folyóirat ára 600 Ft/hó előfizetve 6000 Ft/év 2008-hoz képest 2009-ben nem változott, illetve 2009 októberében az Elnökség megszavazott egy határozatot, mi szerint a diákok és nyugdíjasok 50%-os kedvezményben részesülhetnek. Az előfizetők száma 2009. végén 295. A válság hatására számos megrendelő lemondta az előfizetést, de ugyanakkor sikerült új előfizetőket is toborozni, így részben egyensúlyban maradt az előfizetői szám, de érződik egy fokozatos lemorzsolódás, és attól lehet tartani, hogy az év végén a lejárt előfizetéseket nem hosszabbítják meg. Több erre utaló jel van.

2.4. Képzések

“Szociális munka csoportokkal”

“Szociális munka csoportokkal”

A személyiségfejlesztő foglalkozás célja a csoportok tervezéséhez és vezetéséhez szükséges alapvető szakmai kompetenciák fejlesztése, ismeretek szerzése volt, valamint e tudások gyakorlatban való kipróbálása és feladatok megoldása, szerepjátékokkal. A Nemzeti Felnőttképzési és Szakképzési Intézetnél akkreditált képzést két csoportban valósítottuk meg 2009. májusában 27 fő és szeptemberében 29 fő részvételével.

A sikeres képzést 2010-ben ismét 3 csoportban kerül megrendezésre.

„Oktatással a migránsok integrációjáért” (EIA/2007/3.3.2.)

A projekt célja a szociális ellátás különböző területein dolgozó kollégák számára alapvető ismereteket adjunk a hozzánk érkező migránsok főbb jellemzőiről, a különféle tartózkodási jogcímekhez rendelt jogokról és kötelességekről.

A program keretében 6 csoportban, csoportonként 3 napos tréninget összesen 97 szociális szakember végezte el. Az ezt követő zárókonferencián 104 fő vett részt.

A projekt keretében elkészítettünk egy honlapot (<http://integracio.3sz.hu/>) és készítettünk egy 48 oldalas kiadványt, ami a program honlapjáról letölthető.

2.5. Egyéb programok

2.5.1. Jogsegélyszolgálat

A fentiek mellett a 3Sz 2009 júniusában elindított egy on-line jogsegélyszolgálatot (<http://jogsegely.3sz.hu/>) a ***Fővárosi Szociális Közalapítvány közvetítésével az EGT és Norvég Finanszírozási Mechanizmus*** finanszírozásával.

A 3Sz a Magyar Ügyvédnök Egyesületével közösen létrehozott egy olyan speciális jogsegélyszolgálatot, amely elérhetővé teszi a jogsegélyszolgálatot azon csoportok számára, akiknek erre nincs a jelenlegi rendszerben nincs lehetősége.

A program lényege, hogy a szociális szakemberek közvetítésével azokat a csoportokat is el tudjuk érni, akik közvetlenül nem érhetik el a hasonló szolgáltatásokat (nem ismerik a hasonló fórumokat, nem használnak internetet stb.). A jogsegélyszolgálat jelenlegi rendszerben lineáris folyamatként, kérdez-felelek rendszerben működik, ahol egyáltalán működik. Az a logika működött, hogy akinek problémája van, az majd megkeresi az illetékest, aki tud válaszolni, felteszi a kérdést és a jogász majd válaszol, és ő ezzel a válasszal majd előbbre lépett a probléma megoldásában. Ez a logika viszont feltételez egy olyan felvilágosult, polgárinak mondható mentalitást, amiben az emberek képesek megfogalmazni a jogi jellegű kérdéseiket, tudják, hogy ezzel hova fordulhatnak, és a kapott válaszokat tudják értelmezni. Sok esetben nehézséget okoz a kevésbé iskolázott vagy infrastrukturális okoknál fogva a széles körű lehetőségektől elvágott rétegek számára a korszerű, eredményes, hatásos és főleg időben történő és szakszerű jogsegélyezés. Jelen projekt ezen a logikán túli megoldást kínál, kiszélesítve ezzel azok körét, akik hozzáférhetnek a jogsegélyszolgálatához, egy olyan közbeeső szereplő beiktatásával, aki rendszeres kapcsolatban áll ezzel a csoporttal, és a legjobb „tolmácsa” lehet ennek a csoportnak: a szociális munkás.

A programban 4 jogással (Dr. Nagy Magdolna, Dr. Kovács Ildikó, dr. Somogyi Katalin, dr. Varga G. Béla) és egy betegjogi képviselővel (Simon Zsuzsa, 3Sz elnökségi tag) dolgozunk együtt.

2.5.1. „Migránsok a civil társadalomban”

A tervezett program során érdekvényesítő tréninget terveztünk 15 migránsnak, akik érdeklődnek a civil szervezeti tevékenységek iránt. A program nem valósult meg (a résztvevői kör elérése nem sikerült – nem sikerült az érintetteket megtalálni és bevonni a képzésbe).

III. Nyilvánosság

3.1. Média

2009. őszén a Szociális Expo 2009. c. rendezvénnyel számos tv csatorna, rádióállomás és internetes hírportál is foglalkozott.

A korábbi gyakorlatnak megfelelően a szervezet állásfoglalásait, nyílt leveleit a sajtó képviselői megkapták. Az újságírók részéről bizonyos témákban igény mutatkozott a szervezeti álláspont megismerésére, szakmai információk beszerzésére. Ilyen esetben az iroda munkatársai az érdeklődők számára minden hozzáférhető információt megadtak.

3.2. Honlap

A honlap az év során folyamatosan működött, mindig friss tartalommal adtunk hírt az aktuális eseményekről, de megfogalmazódott az igény a fejlesztésre, új honlap kialakítása vált szükségessé. Ennek eredményeként megfogalmazódtak már az új honlap elképzelései, elvárásai, de az adatbázis feltöltése és frissítése a kapacitás hiány miatt áttolódik a 2010-es évre.

2009-ben több projekt megvalósításához kapcsolódott önálló honlap-fejlesztés, így több honlapot mondhat magának a 3Sz:

- <http://www.szocexpo.hu/> (a Szociális Innováció Alapítvánnyal közösen működtetjük)
- <http://jogsegely.3sz.hu/>
- <http://halo.3sz.hu/> (fejlesztés alatt)
- <http://integracio.3sz.hu/>

Az év során a honlap egyedi látogatóinak száma összesen (2009. október 31-ig): 106 851 a látogatások száma összesen: 171 502.

IV. Nemzetközi kapcsolatok

4.2. International Council on Social Welfare

A Szociális Szakmai Szövetség felújította a 2005 óta szünetelő kapcsolatot a fenti nemzetközi szervezettel. Ennek anyagi vonzatai is vannak, a szervezet tagsági díja \approx 2100 EUR, amelyet részben az NCA nemzetközi kollégiumától nyert pályázatból, részben pedig önerőből finanszírozunk. Tartalmi kérdésekben keressük annak a lehetőségeit, hogy minél inkább ki lehessen használni a tagságból származó szakmai és érdekvényesítő plusz potenciált. Közös

rendezvényekben gondolkozunk, konferencia vagy más szakmai rendezvény, adott esetben a következő SzocExpo-hoz kapcsolódó rendezvény lehet a kerete a közös tevékenységnek.

4.3. European Social Network

A fenti szervezettel való kapcsolatfelvétel azért jelentős, mivel az ESN európai szinten foglalkozik azokkal a kérdésekkel, amivel a 3Sz országos szinten, ugyanis az ESN fő tevékenységi köre a szakmai érdekképviselés, uniós jogalkotás, és közvetlen kapcsolatban van az uniós döntéshozó szervekkel. Az ESN ügyvezetője, John Halloren és asszisztense személyesen látogatta meg a 3Szt és vett részt egy szűk körű megbeszélésen (a 3Sz részéről Pataki Éva elnök és Miklós István ügyvezető vett részt), amelynek témája az együttműködés lehetséges formája és feltételei, valamint annak tartalma volt. Formai kérdésekben a tagság meghatározó, a következő évben tervezzük, hogy megfelelő anyagi helyzet mellett belépünk.

2009. dec. 10-11-én a 3Sz részt vett egy nemzetközi konferencián az ESN meghívására (a szervezetet Miklós István ügyvezető képviselte) Brightonban a válság hatásaival, illetve az egyes országoknak a válságra adott vagy adható válaszaival kapcsolatos témában.

V. Szervezeti élet, működés

5.1. Testületek, tisztségviselők

5.1.1. Az Elnökség működése

Az Elnökség 2009 során összesen kilenc alkalommal (január 30., február 27., március 27., április 24., június 26., augusztus 28-29., szeptember 25., október 30., és december 4.-én) ülésezett.

Az ülések a december 4.i ülést kivéve (szakmai konzultáció) határozatképesek voltak.

5.2. Tagság

2009-ben a 3Sz-hez 3 tagfelvételi kérelem érkezett, ezek viszont az első kapcsolatfelvételt követően

5.3. Iroda

5.3.1. Stáb

Az év során személyi változás nem történt, az iroda továbbra is Kovács Györgyi irodavezetővel, Kiss Balázs programvezetővel működik Miklós István Ottó ügyvezető igazgató irányításával.

5.3.2. Infrastruktúra, szolgáltatások a tagszervezeteknek

Az elmúlt évhez hasonlóan a 3Sz irodájának kihasználtsága igen magas, továbbra is jelentős az irodában tartott rendezvények (vezető testületek ülései, regionális csoportok találkozói, szakmai munkacsoportok megbeszélései, stb.) száma. Továbbra is az irodában zajlott az Iskolaszövetség és a MACSGYOE adminisztrációja (levelezés, pénzügyek), valamint vezető testületeik (a 3Sz Alapszabályában megfogalmazottakkal összhangban), a 3Sz munkacsoportjainak és szakmai kollégiumainak, valamint a "Háló" szerkesztőségének havi rendszerességgel megszervezett ülései, ami szintén növelte az irodai infrastruktúra kihasználtságát, forgalmát.

2009-ben több képzés is zajlott az irodában saját szervezésben, illetve a Magyar Szegénységellenes Hálózat (bérlo) szervezésében.

5.3.3. Egyéb irodai szolgáltatások, tevékenységek

Információszoolgáltatás

Évről-évre jelentős mértékű az irodába telefonon vagy e-mailen keresztül befutó információ kérések száma. Ezeket – jellemzően – igyekeznek az irodai munkatársak megválaszolni vagy magával a konkrét keresett információval, vagy pedig tovább elérhetőség megadásával. A megkeresések túlnyomó többsége praktikus információkra irányul – szociális szolgáltatások elérésével, jogosultságokkal, képzésekkel stb. kapcsolatosak –, mellettük jelentős arányban fordulnak elő szakmai, tartalmi témákat érintő kérdések is, alapvetően újságírók részéről

Könyv és Háló értékesítés

A 3Sz kiadványait, illetve a Háló-t az irodában – a korábbi évek gyakorlatának megfelelően – helyben meg lehet vásárolni, illetve telefonon vagy a honlapunkon keresztül on-line is meg lehet rendelni. A kiadványok értékesítésével járó tennivalók mennyisége különösen a félév kezdések időszakában (szeptember-október, illetve február-március) jelentős.

Delegálások szervezése

Rendszeresen érkeznek felkérések az irodába arra vonatkozóan, hogy az OKJ-ben szereplő szociális (szociális asszisztens, szociális gondozó stb.) végzettségeket adó képzések záróvizsgái során a vizsgabizottságokba szakmai érdekvédelmet ellátó vizsgabizottsági tagot delegáljon a 3Sz.

Ezen felkérések száma a 2009-es évre vetítve 75 (egy-egy felkérés adott vizsgaidőszakon belül több időpontot, illetve szakmát is tartalmazhatott) volt.

A delegálások másik körét a szociális intézmények vezetői posztjára kiírt pályázatokat elbíráló bizottságokban történő részvétel alkotja. Az év során összesen 9 alkalommal kapott erre vonatkozó felkérést a 3Sz.

2009-ben a 3Sz kidolgozott egy egységes rendszert a delegálásokra vonatkozóan, ez a szervezet honlapján is megtalálható.

6. Forrásteremtés (a pénzügyi beszámoló még nem végleges)

2009 anyagi szempontból nehéz év volt, de összességében eredményesebb a 2008-as évnél. Számos pályázatot nyújtottunk be az év során, ezek egy része volt sikeres.

Ugyanakkor azzal is számolnunk kellett, illetve a jövőben is számolnunk kell, hogy a pályázati források szűkülnek, célirányosabban kerülnek kiírásra, ami azt is jelenti, hogy a működésre fordítható források köre szűkül, egyre több önrészt kérnek, illetve a járulékos költségeket egyre inkább a pályázókra hárítják. Ez jóval szigorúbb gazdálkodást eredményez.

Az adminisztrációs terhek nőnek, az erre fordított költségek (elsősorban a munkaerőigény miatt) jelentősen megnöttek, viszont ezek nem építhetők be a pályázatokba.

Továbbra is problémát okozott és okoz az, hogy a már elnyert pályázati pénzek nem érkeznek időben, adott esetben több hónapot késnek. Ezekben a helyzetekben a szervezet kiszolgáltatott a pályázatonak, érdemi eszköz nem áll rendelkezésre a szerződéses feltételek betartására.

Mindezekkel együtt a szervezet teljesítette minden szerződéses és pályázatban vállalt kötelességét a megfelelő és elvárt színvonalon. A szervezet anyagi helyzete jelenleg stabil, a 2010-es évre vonatkozóan is már rendelkezik lehívható forrásokkal.

(A pénzügyi beszámolóhoz lásd a csatolt könnyvizsgálói jelentést és mérleget).

Budapest, 2010. január

Pataki Józsefné
elnök